

<http://dx.doi.org/10.16926/fil.2016.13.22>

Maksym ADAMCZAK
Michał PŁÓCIENNIK

**Sprawozdanie z ogólnopolskiej studencko-
-doktoranckiej konferencji naukowej III edycji
„Górskiego Filozofowania”: Filozofować
w kontekście współczesności – Współczesność
w kontekście filozofii, 20–22 maja 2016 r.,
Schronisko PTTK „Strzecha Akademicka”
(Karkonosze)**

„Górskie Filozofowanie” to coroczna, ogólnopolska konferencja naukowa dla studentów oraz doktorantów wszelkich nauk humanistycznych i społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem: filozofów, politologów, historyków i pedagogów. Najnowsza, już III, edycja odbyła się między 20 a 22 maja 2016 roku w Schronisku PTTK „Strzecha Akademicka”, które mieści się przy głównym szlaku prowadzącym na Śnieżkę – najwyższy szczyt Karkonoszy.

Inicjatywa powstała dzięki wspólnym wysiłkom przedstawicieli dwóch organizacji akademickich: Koła Naukowego Studentów Filozofii Uniwersytetu Wrocławskiego (studenci: mgr Maksym Adamczak, Arkadiusz Kubiak, opiekun naukowy: dr hab. Roman Konik) oraz Koła Naukowego Filozofów Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie (opiekunowie: mgr Michał Płóciennik, dr hab. prof. AJD Maciej Woźniczka). Po raz pierwszy edycja została objęta patronatem medialnym, którego udzieliło czasopismo popularnonaukowe „Filozofuj!”¹. Ponadto, dwa towarzystwa naukowe zdecydowały się poprzeć nietypową formę konferencji: Polskie Towarzystwo Filozoficzne – Oddział w Częstochowie oraz Polskie Towarzystwo Etyczne – Sekcja Metaetyki.

¹ Źródło: <http://filozofuj.eu/tag/gorskie-filozofowanie/> [dostęp: 25.10.2016].

Organizatorom udało się zebrać blisko 50 uczestników, z czego 22 osoby miały wygłosić swój referat (2 referaty nie zostały wygłoszone) w czasie ok. 15 minut. Zarejestrowani uczestnicy czynni reprezentowali w sumie 7 uczelni z całej Polski: Uniwersytet Śląski w Katowicach, Uniwersytet Wrocławski, Akademię im. Jana Długosza w Częstochowie, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Jagielloński i Uniwersytet Papieski im. Jana Pawła II. Spośród wygłaszających referaty 12 osób posiadało ukończone studia magisterskie lub status doktoranta, pozostałe 10 osób status studenta lub ukończone studia pierwszego stopnia.

Warto dodać, iż „Górskie Filozofowanie III” odbyło się przy hojnym wsparciu finansowym prof. AJD dr hab. Agnieszki Czajkowskiej – Dziekana Wydziału Filologiczno-Historycznego Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Otrzymane środki pokryły konieczną, ze względu na regulamin przebywania dużą grupą w parku narodowym, opłatę za usługi przewodnickie.

Tematem wiodącym obrad było hasło: „Filozofować w kontekście współczesności – Współczesność w kontekście filozofii”. Tak sformułowany tytuł miał dwa zbieżne ze sobą cele: 1) maksymalnie poszerzyć refleksję o właściwym miejscu filozofii (w murach Uniwersytetu, czy poza?), jej charakterze (filozofia naukowa, czy poza głównym nurtem?) oraz roli, jaką pełni ona (ma dopiero zacząć pełnić?) we współczesnym dyskursie naukowym, społecznym i w osobistym rozwoju; 2) organizatorzy poprzez rozbicie tytułu na dwie odwrócone części chcieli poddać pod dyskusję dzisiejszy status filozofii akademickiej i zapytać – jaka jest obecna kondycja współczesnego filozofowania²? Jak, zdaniem prelegentów, realizuje się i przejawia współczesność z punktu widzenia różnych, najnowszymi nurtów filozoficznych?

Organizatorzy, przypominając założenia ideowe konferencji³, w zaproszeniu następująco nakreślili tematykę spotkania:

² Zgodnie z deklaracją i zaproszeniem organizatorów: „Jesteśmy przekonani, że *theoria* i *praxis* tworzą w filozofii swoiste *compositum*, stąd nasze myślowe wyzwanie chcemy osadzić w klimacie górskiej wędrówki, innymi słowy zapraszamy na wspólne wędrowanie górskim szlakiem, połączone z filozoficzną ucztą i noclegiem w schronisku”.

³ „*Filozofować w kontekście współczesności* – to zarówno zaproszenie, jak i wyzwanie, które chcemy postawić uczestnikom III edycji *Górskiego filozofowania*. Zapraszamy wszystkich chętnych studentów oraz doktorantów studiów filozoficznych do udziału w III odsłonie *Górskiego Filozofowania*. Celem naszego przedsięwzięcia jest zjednoczenie w jednej przestrzeni, zarówno fizycznej, jak i myślowej, przedstawicieli różnych ośrodków akademickich z Polski. Spotykamy się już po raz trzeci w miejscu wyjątkowym, które winno sprzyjać kontemplacji – w górach, tym razem w Karkonoszach. Uważamy, że byt i warunki, jakie on stwarza również wyznaczają możliwy zakres ludzkiej świadomości. Dlatego jako organizatorzy chcemy przygotować wszystkim uczestnikom możliwość wspólnotowego zmierzenia się ze szczytami góorskimi w atmosferze zarówno indywidualnego namysłu, jak i wspólnego dyskursu. Całe przedsięwzięcie jest wyjątkowe, ponieważ udział w nim dostarcza wyczerpującego uczucia intelektualnego dialogu, którego rzadko kiedy uczestnicy «klasycznych» konferencji mogą doświadczyć przy okazji innych wydarzeń w Polsce. Ponadto, trzy dni wspólnych debat oraz rozmów po-

Wierzmy, że historia to nie tylko archiwum faktów, ale również potężne źródło inspiracji, które w umysłach młodych i twórczych ludzi uobecniła propozycje odpowiedzi na najnowsze, być może nigdy wcześniej niestawiane, pytania. Zatem interesują nas najnowsze koncepcje, stanowiska, poglądy, metody oraz współcześnie odczytane rozwiązania istotnych problemów – dla społeczeństwa, dla jednostki, dla poszczególnych nauk, kultury oraz cywilizacji i oczywiście dla samej filozofii.

Pytamy o kondycję filozofii współczesnej – najnowszej. Czy zostało jeszcze coś do pomyślenia? Co powinno być na nowo przemyślane? Co być może należy przypomnieć? Z jakimi problemami musimy się zmierzyć – z jakimi jesteśmy w stanie? Co stoi na przeszkodzie?

W obliczu wciąż zawężającego się warsztatu filozoficznego pytamy: jaką rolę i funkcję pełni/ma pełnić filozof w dzisiejszym dyskursie naukowym oraz kulturowym? Z jakimi problemami musimy się zmierzyć? Czy współcześnie filozofia ma coś jeszcze do zaoferowania?

Towarzyszyły temu dwie myśli zaczerpnięte kolejno od Mariusza Zaruskiego, założyciela TOPR-u, oraz o. Seweryna Lubeckiego, profesora filozofii w seminarium duchownym w Betlejem, które nie pełniły funkcji ornamentacyjnej, ale stanowiły także swoiste wprowadzenie w klimat, w jakim odbywać się miało spotkanie, stąd stosowne wydaje się ich przywołanie:

Istotą alpinizmu jest poczucie szczęścia, wynikające z samego faktu pobytu w wysokich górach, uwarunkowane jednak tym, ażeby człowiek czuł się uzdolniony do poruszania się w nich z zupełną pewnością i swobodą⁴.

Bo też filozofia oznacza po grecku „umiłowanie mądrości” i nikt nie studiuje tej wiedzy dla pieniędzy. Zastanawiałem się kiedyś, co skłania ludzi do zainteresowania się filozofią. Myślę, że poza umiłowaniem mądrości, także umiłowaniem prawdy. Filozofia zmusza ludzi do myślenia i refleksji tak samo jak w starożytności i w średniowieczu. Zmusza do zastanowienia się nad sprawami podstawowymi dla ludzkiej egzystencji⁵.

Filozofia jest poniekąd specyficznym klimatem, specyficznym podejściem i doświadczeniem rzeczywistości, a zarazem sama wyrasta ze specyficzności rzeczywistości i człowieka wobec niej, stąd dbałość organizatorów nie tyle o stworzenie swoistej enklawy czy ezoterycznej atmosfery, ile raczej inicjacyjna zachęta do dostrzeżenia tego, co każdorazowo dane w jego swoistości filozoficznej, ze świadomością, że filozoficzna postawa jest, choć nie musi być, niekiedy łatwiej dostępna w pewnych przestrzeniach (stąd góry) oraz inspirującym współbyciu.

Wszystko przebiegało we współlistnieniu i współprzenikaniu się wędrowania, filozofowania i bycia. Podczas atmosfery wspólnego filozofowania i bycia razem doszło do wymieszania tego, co formalne i oficjalne, z tym, co nieformalne i nieoficjalne.

zwała zacieśnić więzi między przedstawicielami różnych ośrodków akademickich. Pozwoli to każdemu uczestnikowi zobaczyć i na własnej skórze doświadczyć stylu/perspektyw oraz priorytetów filozoficznych stosowanych w murach innych uczelni niż własna”.

⁴ M. Zaruski, *Na bezdrożach tatrzańskich: wycieczki, wrażenia i opisy*, Wydawnictwo „Sport i Turystyka”, Warszawa 1958, s. 26.

⁵ Za: http://www.opoka.org.pl/biblioteka/F/umilowanie_madrosци.html [dostęp: 10.03.2016].

Pierwszy dzień rozpoczął się od umówionej we Wrocławiu zbiórki większości uczestników, mającej na celu wspólne wyruszenie pociągiem do Jeleniej Góry. Następnie autobusami do Karpacza Górnego pod Świątynię Wang, gdzie zaplanowano spotkanie z przewodnikiem⁶.

Przewidziana na pierwszy dzień trasa była krótka, a jej celem było dotarcie do Schroniska PTTK „Strzecha Akademicka”⁷. Na miejscu, po zakwaterowaniu, odbyło się oficjalne powitanie uczestników, uroczyste rozpoczęcie konferencji oraz pierwsze obrady. Ze względu na nieprzewidziane warunki w schronisku⁸, tego wieczoru udało się przeprowadzić jedynie 6 prelekcji oraz dyskusję nad poruszaną przez referentów problematyką. Obrady jednakowoż trwały do późnych godzin nocnych, w mniej oficjalnym tonie i klimacie. Referat wygłoszonym podczas całej konferencji poświęcimy nieco uwagi poniżej.

Drugi dzień rozpoczęły obrady, tym razem prowadzone już w sekcjach, które zostały rozdzielone w wyznaczonych, większych pokojach. Trwały ok. do godziny 13. Następnie odbyła się wycieczka na szczyt Śnieżki oraz do czeskiego schroniska-hotelu Luční Bouda⁹. Po powrocie ze szlaku uczestnicy, którzy nie byli aż tak zmęczeni, rozpoczęli prawdziwy grecki sympozjon – obfitujący w grupowe, nieoficjalne dyskusje, poświęcone nie tylko tematowi referatów, ale również innym filozoficznym zainteresowaniom.

Trzeci dzień otworzyło kilka ostatnich wystąpień konferencyjnych wraz z dyskusją, po których nastąpił wymarsz na wycieczkę, a jednocześnie drogę powrotną. Oficjalne zakończenie konferencji i pożegnanie uczestników miało miejsce w punkcie rozpoczęcia górskiej wędrówki – pod Świątynią Wang.

Każdy otrzymał zaświadczenie uczestnictwa (odpowiednio: biernego bądź czynnego – w wypadku wygłoszenia referatu, bo o bierność nie sposób któregośkolwiek z uczestników „Górskiego Filozofowania” posądzać) wraz z zawartą w nim myślą przewodnią Alexa Lowe’a, którego ciało 27 kwietnia 2016 r. po 17 latach znaleziono na południowej ścianie Shishapangmy: „Najlepszym wspinaczem jest ten, kto czerpie ze wspinania najwięcej radości”.

Na konferencji zostały zaprezentowane i przedyskutowane następujące referaty: Marcin Jakubas (UŚ) *O współczesnych obliczach interpretacji – hermeneutyka a pragmatyczny interpretacjonizm*; Magdalena Pacewicz (UWr) *Hipoteza*

⁶ Warto zaznaczyć, że przewodnikiem pierwszego i trzeciego dnia wyjazdu był Radek Jęcek, ratownik GOPR-u oraz burmistrz Karpacza, zaś drugiego dnia Wioleta Kaszunia, tworzyli oni fantastyczną atmosferę wycieczek górskich.

⁷ Trasa pierwszego dnia przebiegała następująco: Karpacz Górny – Świątynia Wang – Polana w Karkonoszach – Schronisko PTTK „Samotnia” – Schronisko PTTK „Strzecha Akademicka”.

⁸ Pierwszego dnia obrady miały miejsce w dużej jadalnianej sali schroniska, powodem przerwania ich oficjalnego tonu była konieczność dyspozycyjności sali także dla innych mieszkańców Strzechy.

⁹ Przebieg trasy dnia drugiego był następujący: Schronisko PTTK „Strzecha Akademicka” – Spalona Strażnica – Śnieżka – Schronisko Luční Bouda – Równia pod Śnieżką – Spalona Strażnica – Schronisko PTTK „Strzecha Akademicka”.

Uncanny Valley – analiza fenomenu Doliny niesamowitości w perspektywie estetycznej i epistemologicznej; Norbert Bociański (AJD) *Czy Filozofowie mogą dążyć do poznania rzeczywistości z perspektywy przeszłej i współczesnej?*; Kamil Cekiera (UWr) *Czy filozofia może być autonomiczna? Analiza pojęciowa we współczesnej filozofii analitycznej*; Oleg Fedyk (UŚ) *Nowa kalokagathia czy psychofizyczny galimatias? Leona Cyborana koncepcja Aharamy*; Marek al Sofij Han Ardabili (UMK) *Policja, emancypacja i stan wyjątkowy. Szkic Agambena i Ranciere'a*; Marek Barton (AJD) *Sens filozofii w perspektywie indywidualnego życia. Nie-filozoficzne inspiracje jako źródło filozofowania*; Paulina Piasecka (AJD) *Współczesne relacje rodzinne. Kategoria skryptu życiowego na podstawie filmu „Sierpień w hrabstwie Osage”*; Dawid Dziurkowski (AJD) *Współczesne rozumienie kary śmierci w kontekście filozofii użytecznej. Cesare Beccaria, John Stuart Mill, Jeremy Bentham*; Kamila Kruszyńska (UWr) *Etyka cnót – praktyczne zalety i teoretyczne niedociągnięcia*; Paweł Lechowski (AJD) *Kant prekursorem postmoderny*; Paweł Nawrot (UŚ) *Koniec historii czy koniec kapitalizmu – filozofia dziejów po 1989*; Łukasz Waluśkiewicz (UWr) *Rola filozofii wobec współczesnego ekstremizmu islamskiego i problemu migracyjnego*; Zbigniew Sperka (AJD) *Prawo do decydowania o swoim życiu. Etyczne argumenty zwolenników i przeciwników eutanazji*; Daria Dusza (UŚ) *Logoterapia jako praca nad sensem*; Adam Brożyński (AJD) *Miłość i męstwo. Filozofia w obronie cnót we współczesnym świecie*; Michał Szczepaniec (UWr) *Transhumanizm poprzez gry wideo*; Paweł Gwiaździński (UŚ/UJ) *Różnice kulturowe w percepcji w badaniach antropologicznych i kognitywistycznych*; Mateusz Kuta (UPJP II) *Kto zastąpi filozofów?*; Paweł Skowroński (UŚ) *Darwinizm w naukach o poznaniu*; Maksym Adamczak (UWr) *Czy Tischnerowska filozofia dramatu może być skutecznym remedium na współczesny kryzys tożsamości?*; Michał Płóciennik (AJD) *Co począć z filozofią światopoglądową? Kilka uwag inspirowanych myślą Józefa Marii Bocheńskiego*.

Rozmach i bogactwo tematyczne wystąpień odzwierciedlają z jednej strony stan współczesnej filozofii, zarówno jej blaski, jak i cienie, szerokość, a zarazem specjalistyczną wąskość zainteresowań. Z drugiej – mówią także sporo o współczesności, której aktywnym uczestnikiem jest niewątpliwie każdy z referentów, a która została przez prelegentów poddana solidnej analizie i naświetleniu z wielu różnych perspektyw. Trudno tu pokusić się o jakąś syntezę, zresztą nie taki był też zamysł organizatorów. Można się w tym raczej doszukiwać próby rozszerzenia zakresu filozofowania/filozofii zarówno od strony treściowej, jak i sposobu jej rozumienia, tak iż za filozoficzny wzór uchodzić będzie współdialogiczna postawa (refleksji i życia) wobec rzeczywistości, zgodnie z Popperowską maksymą, iż prawda rodzi się w dialogu. Postawą, w której filozofowie, niejako na nowo, nie tylko mówią obok siebie, względnie do siebie, ale ze sobą, a zarazem z całą rzeczywistością, przy zachowaniu całej problematyczności samej dialogiczności. Mało tego: do rozmowy tej zostaje zaproszony każdy, wszak każdy o tyle, o ile jest człowiekiem, jest już zawsze w jakiś sposób filozofem.

Konferencja uzyskała swoją audiowizualną dokumentację w postaci filmów zawierających fragmenty wystąpień¹⁰ oraz filmu ukazującego klimat i specyfikę III edycji „Górskiego Filozofowania”¹¹.

Organizatorzy, po wysłuchaniu krytycznych (nie krytykanckich) opinii uczestników oraz po przeanalizowaniu własnych doświadczeń związanych z przeprowadzeniem całej konferencji, decydują się na kontynuowanie „Górskiego Filozofowania” w kolejnym roku akademickim – 2016/2017. Inicjatywa cieszy się stale rosnącym zainteresowaniem, które powoduje, że liczba uczestników z roku na rok zwiększa się niemal dwukrotnie. Mamy nadzieję, że „Górskie Filozofowanie” będzie stale inspirować swych uczestników do dalszego „żywego” filozofowania w atmosferze otwartej wspólnoty, rzetelnej dysputy uniwersyteckiej, jednak nie tylko w murach uniwersytetu, ale również w innych przestrzeniach życia społecznego.

¹⁰ Źródło: <https://www.youtube.com/watch?v=VRhUVSA-gvI> [dostęp: 25.10.2016];
<https://www.youtube.com/watch?v=B-NqWZ9a5oM> [dostęp: 25.10.2016];
<https://www.youtube.com/watch?v=3ZJ-Nh2TUH8> [dostęp: 25.10.2016].

¹¹ Źródło: <https://www.youtube.com/watch?v=yvG1hEXynMw> [dostęp: 25.10.2016].